

Communerne omsorgen for noget af det, som tidligere har været anseet for at være Hovedforbindelsesmidlet, nemlig vort almindelige Veivæsen i dets Heelhed —, men det, der nu maa ansees som den allervigtigste Green af Veivæsenet, nemlig Jernbanerne, burde dog helst være i Regjeringens Haand. Jernbanevæsenet og Telegraphvæsenet maae upaatvileligt, som allerede tidligere er blevet bemærket, være et Regjeringsformaal, fordi det er det, hvorpaa Forbindelsen mellem de enkelte Statsformaal og de enkelte Communer grundes. Jeg kan derfor ikke see Andet, end at det er af største Vigtighed, at Jernbanevæsenet kommer i Statens egne Hænder. I Fremtid vil Nytten heraf visseelig være meget stor. Det er tidligere blevet udtalt, at det ikke skal være Regjeringens Formaal derigjennem at staffe en større Statsindtægt, men at den ved Hjælp af det Overflud, som indvinder igjennem de alt eksisterende Jernbaners Drift, i Fremtid skal søge at udvide disse Institutioner, saa at Egne af Landet, der tilforn ikke have haft godt af dem, ogsaa i Fremtiden faae Nytte deraf. Jeg skal tillade mig at henlede det ærede Things Opmærksomhed paa den Egn af Danmark, i hvilken jeg boer, og hvorfra jeg er bleven sendt til denne Forsamling. Der hender man aldeles Intet til Jernbaner; der hører man Tale om dem som om fremmede Landes Undere. En enkelt Rejsende faaer dem vel at see, men den store Masse af Folket har ingen Deel i Nytten af dem. Jeg troer, at to frugtbare Egne af Danmarks Rige staae utilbørligt langt tilbage, paa Grund af Vanstælligheden ved Forbindelsen med det øvrige Land, hvilken Vanstællighed forøges, ved det uheldige Færgelvæsen, der gjør, at Morsø og altsaa ogsaa Thy ere saaledes affaarne fra den øvrige Deel af Danmark, at de i høi Grad lide derunder. Dette og lignende Savn i andre Egne kunde jo maafee just afhjælpes, naar Staten gjennem et Overflud af Jernbanernes Drift kunde komme i Besiddelse af Midler til at lette Afdgangen for saadanne Egne til dens Jernbanenet. I Krigstid vil det vistnok være af den allerstørste Vigtighed, at Jernbanerne ere i Statens Hænder. Det vil være langt lettere for Regjeringen at bruge dem overeensstemmende med de Formaal, som

den maatte have, end naar den enten gjennem Accordering eller med Magt skal tage dem fra Personer, der kunne være meget fjendtligt indede mod Danmark. Jeg synes, at det maa være af stor Vigtighed, at Regjeringen da allerede er i Besiddelse af Jernbanerne og kan anvende dem til de Formaal, som i Krigstid ere de eneste, til hvilke der bør tages Hensyn, uden at den skal betale en stor Erstatning derfor eller udsættes for besværlige Efterkrav. Der kan vel derfor forhaabentligt, dersom Sagen iøvrigt kan lade sig sætte iværk, hvorom jeg naturligviis ikke tør have nogen selvstændig Mening, men hvoraf Muligheden synes mig temmelig klart beviist af den ærede Forslagsstiller, ikke være nogen Tvivl om, at Regjeringen gjerne vil modtage et saadant Lovforslag som det foreliggende, og det er derfor mit Haab, at saavel dette som det næste Lovforslag, vi have paa Dagsordenen idag, ville finde dette Things Understøttelse.

Indenrigsministeren: Jeg troer dog, at den ærede Rigsdagsmand, som nys satte sig, havde Uret i at sige, at Forslagsstilleren havde sagt, at Regjeringen gjerne vilde modtage en Lov som den af ham foreslaaede (Krog: Det sagde jeg ikke heller!), men jeg kan paa den anden Side ikke Andet end erkjende, at det maa fremgaae af mine Udtalelser ved den første Behandling af et Lovforslag, som staaer dette meget nært, at Regjeringen ikke seer nogen uovervindelig Vanstællighed ved at følge den Vej, som det ærede 1ste Medlem for 10de Kreds (Jessen) har anvist gjennem sit Forslag. Jeg ansøgte dengang, at der allerede for længere Tid siden var gjort Regjeringen Tilbud om at sælge Actierne i det danske Driftselskab til den, og at Regjeringen dengang kun var vegen tilbage deraf paa Grund af den Umulighed, der efter dens Anskuelse var for at bringe Representationen til at gaae ind paa en saadan Handel. Dersom Representationen imidlertid nu skulde være kommen til den Anskuelse, at det ikke alene er paa høie Tid at faae det Forhold, hvori vi staae til det nuværende danske Driftselskab, forandret og at komme ud af den uheldige Tilstand, som er skabt ved Contracten af 18de Mars 1861, men